

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ З УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Н. Сас

Полтавський національний педагогічний університет

імені В. Г. Короленка

e-mail: sasnat2008@gmail.com

Компанії, особливо ті, що мають багато підрозділів, – географічно віддалених, розташованих в різних країнах і на різних континентах, – розуміють, що окремі підрозділи можуть використовувати різні методи обліку, різні системи і методи управління, що часто призводить до неузгодженості дій.

Об'єднана система дозволяє уніфікувати процеси управління проєктами. Наявність Інтернету забезпечує простий доступ до даних з будь-якого віддаленого місця. Крім того, коли процес отримання кінцевого продукту проєкту розбитий на складові, що виконуються в різних місцях, не менш важливо забезпечити сумісність даних, єдність методів контролю, своєчасність рішень, які можуть знадобитися для коригування проєктних робіт. З цією метою використовуються стандарти з управління проєктами.

Дотримання стандарту і наявність сертифікованих за ним фахівців дозволяє істотно знизити ризики проєктів, а саме скоротити вартість і тривалість проєкту для отримання бажаного результату.

Окремі питання стандартизації процесів проєкту досліджують й розкривають Я. Глазова, М. Гриньова, Г. Казачковська, В. Міхеєв, С. Могильний, А. Рябенюк, Н. Сас, Є. Сахно, Н. Скрябіна, А. Товб, А. Ясько, С. Фомичев.

Було кілька спроб розробки стандартів з управління проєктами, зокрема:

- Модель Можливостей Зрілості (англ. Capability Maturity Model) – Інститут інженерів програмного забезпечення (англ. Software Engineering Institute);

- Світова спільнота з Стандартів Ефективності Проєктів (англ. Global Alliance for Project Performance Standards - GAPPS) – відкритий стандарт, що описує компетенції для менеджерів проєктів та програм;

- Посібник з Управління проєктами (англ. A Guide to the Project Management Body of Knowledge);

- Метод Гермес (англ. HERMES method) – загальний метод управління проєктами у Швейцарії, обраний для використання в Люксембурзі та міжнародних організаціях;

- Процес розробки програмного забезпечення командою (англ. Team Software Process - TSP) – Інститут інженерів програмного забезпечення (англ. Software Engineering Institute);

– Структура управління загальними витратами (англ. Total cost management framework) – міжнародна методологія ААСЕ для Інтегрованого портфелю, Програм та Управління проєктами.

– Метод логічної структури (англ. Logical framework approach) – метод, популярний в міжнародних девелоперських організаціях;

– PRINCE2 (англ. Project in controlled Environments) – дослівно, проєкти в контрольованих середовищах [В.Міхеєв, А.Стовб, 2002].

– Стандарт PMI під назвою PMBoK (Project Management Body Of Knowledge) є, по суті, переліком практик і процедур з використання взаємозв'язаних процесів: ініціації, планування, реалізації, контролю та закриття проєктів, згрупованих за наступними галузями знань: управління об'ємом робіт; управління тривалістю; управління вартістю; управління якістю; управління комунікаціями; управління людськими ресурсами; управління ризиками; управління договорами (забезпеченням) (Казачковська, Могильний, Глазова).

– Стандарти ISO, ISO 9000 – це серія стандартів з управління якістю і забезпечення якості. Є чотири частини ISO-9000: 9000-1 – настанови щодо вибору і застосування; 9000-2 – настанови щодо застосування ISO-9001, ISO-9002 та ISO-9003; 9000-3 – настанови щодо застосування ISO-9001 до розроблення, поставляння та супроводження ПЗ; 9000-4 – настанови щодо управління програмною надійністю. Міжнародний стандарт ISO-9001 розроблений технічним комітетом ISO/TS «Системи якості». Переглянуто назву стандарту, яка більше не містить терміна «забезпечення якості». Це відбиває той факт, що вимоги до систем управління якістю, встановлені ISO-9001, спрямовані також поряд із забезпеченням якості продукції на підвищення задоволеності замовника (Фомичев, Скрябіна, 2001).

Можливість застосування процесного підходу в управлінні проєктами визначена стандартом ISO 10006. Стандарт ISO 10006 є основоположним документом, з цілої серії стандартів розглянутого профілю, який був підготовлений технічним комітетом ISO / TC 176 «Управління якістю і забезпечення якості» всесвітньої федерації національних органів стандартизації (члени ISO).

Основний упор зроблений на принцип ефективності проєктування оптимального процесу і контролю цього процесу (на відміну від контролю кінцевого результату). У цій серії стандартів процеси згруповані у дві категорії: Процеси, пов'язані з продуктом проєкту, тобто ті процеси, які стосуються виключно продукту проєкту, такі як проєктування, виробництво, перевірка (їх описує стандарт ISO 9004-1).

Процесам управління проєктом присвячений стандарт ISO 10006. ISO 10006 представлений десятьма групами процесів управління проєктом. Перша група представляє процес розробки стратегії, який фокусує проєкт на задоволення потреб замовника і визначає напрямок ходу робіт проєкту. Друга

група – охоплює управління взаємозв'язками процесів. Решта вісім груп – це процеси, пов'язані з проєктним завданням, термінами, витратами, ресурсами, кадрами, інформаційними потоками, ризиком і матеріально-технічним постачанням (закупівлею) (Гриньова, Сас, 2012).

Саме такий підхід проголошений у міжнародних стандартах ISO серії 9000:2000, які діють з 2001 р. в Україні як національні стандарти (ДСТУ ISO 9000-2001).

Міжнародні стандарти ISO серії 9000:2000 діють з 2001 р. в Україні як національні стандарти за пропозицією державного науково-дослідного інституту метрології вимірювальних і управляючих систем (ДНДІ «Система») спільно з Технічним комітетом стандартизації «Управління якістю і забезпечення якості» (ТК 93). Цей державний стандарт сприяє прийняттю процесного підходу в розробленні, впровадженні та поліпшенні результативності системи управління якістю для підвищення задоволеності замовника виконанням його вимог. Перевагою процесного підходу є забезпечуваний ним неперервний контроль над зв'язками окремих процесів у межах системи процесів, а також над їхніми сполученням та взаємодією.

Структура зазначеного Держстандарту включає: вимоги до документації; відповідальність керівництва; зобов'язання керівництва; орієнтація на замовника; політика у сфері якості; планування, відповідальність, повноваження та інформування; аналізування з боку керівництва; управління ресурсами; забезпечення ресурсами; людські ресурси; інфраструктура; виробниче середовище; випуск продукції; планування випуску продукції; процеси, що стосуються замовників; проєктування та розроблення; закупівля; виробництво і надання послуг; управління засобами моніторингу та вимірювальної техніки; вимірювання, аналізування та поліпшення; загальні положення; моніторинг та вимірювання; управління невідповідною продукцією; аналізування даних; поліпшення.

Література:

- ДСТУ ISO 9000-2001: Системи управління якістю. Основні положення та словник (2001). К.: Держстандарт України, 2001.*
- Михеев, В. Н., Товб, А. С. (2002) Международные и национальные стандарты по управлению проектами, менеджменту проектов и профессиональной компетентности менеджеров проектов. В сб. Трудов 2-ой Всероссийской практической конференции «Стандарты в проектах современных информационных систем». М., 2002. 33-37.*
- Процеси управління проектами: Навчально-методичний посібник (2012) / М. В. Гриньова, Н. М. Сас. Київ; Полтава: ФОП Болотін А. В.*
- Сахно, Є. Ю., Рябенко, А. В., Ясько, А. Г. (2006). Дослідження процесу розробки стратегії проекту. Актуальні проблеми економіки. 3. 85-91.*
- Казачковська, Г., Могильний, С., Глазова, Я. Управління проектами за міжнародними стандартами РМ ВОК. Режим доступу: <http://univector.net/30>*
- Фомичев, С. К., Скрябина, Н. И. (2002). Выбор, описание и улучшение процессов в системе менеджмента качества ИСО 9001:2000: Методы реализации процессного подхода. Вып. 10. М.: НТК “Трек”.*